

Höll Brandchefen i Gefle, O. von Malmberg, nedanstående föredrag öfver ämnet: *“Är brandstadgan för rikets städer i behof af omarbetning och i hvilka hänseenden?”*

“Kungl. Maj:ts nådiga brandstadga för rikets städer” är utfärdad den 8 maj 1874 och anbefalld att gälla till efterrättelse från den 1 januari 1875. Under en tidsperiod af mer än 35 år har sålunda denna stadga efterlevats.

Af hvad stadgan berör, har intet undergått en så genomgripande förändring, som allt hvad till städernas brandsläckningsväsende hörer, och därför torde en jämförelse mellan förhållandena härutinnan vid den tid, stadgan utfärdades, och nu vara på sin plats att i korthet framhålla.

Vid periodens början var brandsläckningsväsendet nästan öfverallt grundadt på medborgerlig pligt. Brandcheferna voro merendels oafönade, kommunala förtroendemän, hvilka efter korta tider ombyttes. Betecknande är i detta afseende brandstadgans uttryckssätt: “brandchefen utses för den tid i sender, som i brandordningen bestämmes.”

Brandchef utsågs då i regel för en tid af ett eller ett par år. Huru dugande dessa brandchefer än månde hafva varit, kunde det dock knappast förväntas af dem, att de, som innehade sin ansvarsfulla befattning under mycket svåra och ogynsamma förhållanden och som näppeligen kunde förskaffa sig erforderlig fackkunskap, skulle så intressera sig för sin brandtjänst, som de skulle hafva gjort, om densamma af den innehafvs såsom ett yrke och ej såsom en befattning af mera tillfällig art. Också motsågo de vanligen med tillfredsställelse den dag, då de kunde anse sig berättigade att undanbedja sig omval till brandchefsbefattning.

Eldsvådorna anmälde sig själfva, då elden eller röken från desamma så utbredt sig, att en tornväktare uppmärksammade den, då han började klämta för att för allmänheten tillkännagifva, att “elden var lös”.

Brandkåren, som utgjordes af alla män inom vissa åldersklasser, samlades då vid spruthusen och uttransporterade brandsläckningsredskapen till eldsvådeplatsen.

Lifräddningsredskap saknades, och för den fanns för öfrigt sällan användning, då den skulle hafva framkommit alltför sent för att kunna komma till nytta.

Brandsläckningsredskapen var gammal tung och af föga effektiv beskaffenhet och utgjordes af sprutor och uppfodringsverk, afsedda att pumpas med hand-

kraft. För sprutornas matande erfordrades dessutom körning eller langning af vatten. Det med mycken svårighet erhållna vattnet till sprutorna ödslades till stor del bort genom sprutning på måfå i lågorna. Andra stegar än de svårhandterliga gårdsstegarna funnos ej att tillgå.

Å eldsvådeplatsen samlade sig så mycket folk — både tillhörande brandkår och utomstående — att det af brandchefen fordrades öfvermänniskliga befäls- egenskaper för att få någon ordning eller reda i hvad till släckningsarbetet hörde. I vanliga fall hade en eldsvåda så utvecklat sig, innan brandkåren ännu kunnat hinna ingripa, att brandkårens arbete rätteligen borde gå ut på att begränsa eldens spridning, ej att söka släcka det, som redan antändts. I begreppet eldsvåda låg den tiden också, att ett eller flera hus nedbrunnit.

Nu däremot äro städernas brandchefer i regel aföfnade, fast anställda och på viss tids ömsesidigt uppsägning antagna stadstjänstemän med daglig tjänstgöring. Innan de blifvit brandchefer hafva de vanligen utbildat sig och skaffat sig kunskap och erfarenhet i sitt fack, så att de blifvit yrkesmän. Väl utsedde till brandchefer hafva de nödgats ytterligare utbilda sig, ty utan verksamhet och intresse för sin tjänst torde de svårigen kunna bibehålla sina befattningar. Dock gifves det märkvärdigt nog ännu exempel på, att i stad, där organiserad, fast brandkår finnes, antages brandchef för ett par år i sender, hvilket torde vara det minst lämpliga sättet att erhålla en för tjänstbefattningen tillräckligt intresserad brandchef.

Städer med blott några få tusental innevånare hafva numera vanligen en fåtalig men pålitlig och väl instruerad fast brandkår, som vid inträffande eldsvådettillbud hastigt infinner sig, medförande stegar och lifräddningsredskap samt tillbehör till betjening af befintlig vattenledning, hvilken på mycket kort tid lemnar en eller flera kraftiga vattenstrålar. Då så behöfves, klargöres snarligen en effektiv handkraftspruta eller ångspruta, som skötes af därtill särskildt kunnigt folk. Befälsföringen å eldsvådeplatsen möjliggöres genom att brandchefen under sig har sin erfarne och disciplinerade brandkår och genom att eldsvådeplatsen hålles ren från obehöriga af en påpasslig polispersonal. Följden häraf är också, att den lilla fasta brandkåren vanligen hinner ingripa och släcka en utbruten eldsvåda, långt innan den ännu nått sådan utveckling, att den skulle hunnit iakttagas af någon tornvakt. Då eldsvådan under stundom tager större omfång, tillkallas till fasta brandkårens hjälp medelst elektriska ringverk reserver, som äfven de hastigt infinna sig och äro öfvade och erfarna.

Endast de minsta samhällena hafva ännu kvar sin brandkår, organiserad ungefär så, som vanligt var vid tiden för brandstadgans tillkomst, och äfven i dessa småsamhällen återfinnes ofta brandtelegraf och en tidsenlig brandredskap.

Hvad är då anledningen till de inträffade förbättrade brandsläckningsförhållandena, och har brandstadgan medverkat till desamma ernående?

Städerna befunno sig en tid efter stadgans tillkomst i en period af ständig tillväxt, deras innevånareantal fördubblades flerstädes, och värdet af deras fasta och lösa egendom mångdubblades. Följaktligen ökades proportionsvis antalet eldsvådor, och otryggheten mot desamma tilltog. Beklagliga olyckor inträffade genom att det rådande systemet ej var afpassadt för lifräddning. De ofta återkommande nattliga klämtningarne från kyrkklockorna och de röda edskenen från eldsvådeplatserna verkade oroande, synnerligast på sjuka och svaga personer, och det ofta återkommande, hälsofarliga och tidsutdragande brandsläckningsarbetet var

besvärligt och hindersamt för stadsbefolkningens utförande af sina ordinarie göromål. Den ena stora eldsvådan uppstod efter den andra utan att kunna nöjaktigt begränsas, så att understundom hela städer nedbrunno. Brandförsäkringsgifvarne ledo härvid oerhörda förluster och höjde sina tariffer, därest ej städerna på ett mera betryggande sätt ordnade om sina brandsläckningsväsenden. Stadsinveynarne, som tröttnat vid det bestående och insågo ohållbarheten af brandsläckningsväsendets baserande uteslutande på värnpligtens grund, slojade då efter hand det gamla systemet i stad-efter stad och anlade brandtelegraf samt uppsatte fast brandkår i en eller annan form.

Brandsläckningsväsendets utveckling i vårt land har sedan alltjämt fortgått på ett storartadt sätt, och har härigenom säkerligen en ej obetydlig del af vår nationalförmögenhet undgått att genom eldsvåda förintas. Intresset för hvad till brandsläckningsväsendet hörer är måhända i andra länder större och i skilda samhällslager mera genomträngande än hos oss, men ingenstädes torde dock från kommunernas sida kunna framvisas sådan ofervillighet för denna sak som i vårt land. Grunden för utvecklingen ligger och i de beviljade anslagens storlek, under förutsättning att desamma på bästa sätt användas.

Brandstadgan har sålunda visserligen ej direkt orsakat den skedda utvecklingen af brandsläckningsväsendet, men den kan å andra sidan ej fränkännas en viss betydelse, genom att den på sitt sätt fastslagit utvecklingsriktningen. Att häraf draga den slutledningen, att det numera är onödigt ändra brandstadgan, torde vara förhastadt, ty den behöfver följa med i utvecklingen och ej kvarstå föråldrad.

Brandstadgan har obestriddigen varit bra för sin tid, då brandväsendets ordnande på medborgerliga pligtens grund var öfverallt brukligt, ja hon är t. o. m. beundransvärdt väl hopkommen; hon är tydlig och redig och innehåller hvarken mer eller mindre, än hon borde, samt är hennes uppställning klar och öfverskådlig. Någon omändring af stadgan i den bemärkelse, att hon, i likhet med hvad för närvarande är fallet med byggnadsstadgan, behöfver omskritvas, är sålunda ej alls behöfelig, men en revidering af brandstadgan är både befogad och i vissa afseenden nödvändig, för att hon skall kunna fylla sin uppgift.

Brandstadgans uppgift är att inom samhällena befordra största möjliga trygghet mot eldsolyckor d. v. s. att verka till förekommande af eldfara och till lättnad vid vådelds dämpande i den mån föreskrifterna härom ej höra till områdena för städernas byggnadsordningar, utfärdade förtattningar rörande eldfarliga ämnen, ordningsföreskrifter m. m.

Brandstadgan anbefaller därför vissa saker, hvilka äro af den betydelse, att kommunerna ej själfva må i dessa afseenden förfara efter godtfinnande, och angifver för öfrigt, hvad kommunerna skola hafva intagit i sina brandordningar, lemnande härvid de skilda samhällena full frihet att inom en viss ram själfva bestämma detaljerna.

Det säger sig själf, att då brandstadgan skall innehålla bestämmelser, hvilka gälla såväl för stad med fast brandkår som för ort utan sådan, såväl för rikets hufvudstad som för ett fiskläge, oaktadt att det å ena platsen kan finnas lika många tusen innevånare, som det i den andre finnes antal personer, så måste stadgans bestämmelser blifva af ganska ringa betydelse för de större och medelstora städerna, såvida ej något sätt kan finnas att upphälsa denna svaghets.

Liknande svårigheter synas i vissa afseenden hafva gjort sig bemärkta vid uppgrändet af förslaget till ny byggnadsstadga, och hafva kommitterade för att lösa denna knut indelat kommunerna efter deras storlek i fyra skilda grupper. Då detta kan gå för sig med byggnadsstadgan, synes det ej heller behöfva vara omöjligt att i brandstadgan särskilja kommunerna uti tvenne grupper, beroende på, huru de hafva sitt brandsläckningsväsende ordnad, så att till den ena gruppen hörde städer med godkänd fast brandkår och till den andra gruppen hörde städer och andra orter utan ordnad fast brandkår.

Visserligen anbefaller brandstadgan, att hvarje stads brandordning skall innehålla de bestämmelser för fullständigt och ändamålsenligt ordnande af stadens brandväsen, som äro af nöden utöfver hvad i brandstadgan föreskrifves, men detta är ej tillräckligt, ty genom att yrkeskunnig fast anställd brandchef och fast brandkår finnes, har ändring faktiskt inträffat, i hvad dagligdags till brandchefens och brandkårens göromål hörer äfven utom tjänsten vid eldsvådor, och borde detta komma till uttryck i brandstadgan.

Vid här nedan gjorda anteckningar om önskvärda ändringar af gällande brandstadga har följts den ordning, som stadgan angifver.

Stadgans titel, nämligen "Kungl. Maj:ts nådiga brandstadga för rikets städer", antyder, att den skall gälla för städerna, hvilket sedermera också anbefalles i första paragrafen, men i sista paragrafen föreskrifves därjemte, att stadgan skall i tillämpliga delar äfven gälla för köping, hamn, fiskläge och annat ställe med ökad sammanträngd befolkning, då sådant af omständigheterna påkallas, och Kungl. Maj:ts Befallningshafvande därom förordnar.

Titeln på stadgan gifver sålunda ej ett riktigt uttryck för hennes tillämpningsområde, hvarför titeln torde rätteligen böra ändras till "Kungl. Maj:ts nådiga brandstadga för riket".

Det torde väl kunna ifrågasättas, huruvida det ej är behöfligt, att brandstadgan i tillämpliga delar torde anbefallas att gälla till efterrättelse i större utsträckning, än hvad nu är fallet. Synpunkten härvid borde vara att i görligaste mån söka förekomma inträffandet af dels sådana eldsvådor, hvilka kunna ifrågakomma att genom beskattning ersätta, och dels sådana, hvilka kunna sprida sig till större omfattning. Sålunda borde stadgan i tillämpliga delar gälla dels alla statens och kommunernas byggnader samt dels byggnader å de orter, där genom byggnadssättet faran för eldens spridande är afsevärd, hvilket ej torde vara alldeles liktydigt med stadgans nuvarande uttryck "ställe med ökad, sammanträngd befolkning". Hvad som af stadgan i dessa fall får tillämpas, äro föreskrifterna dels om ordinarie brandsyns hållande till förekommande af eldsvådor och dels om befintligheten af nödig brandredskap till hastigt släckande af ett eldsvådettillbud.

Nu förekommer visserligen brandsyner på flertalet ställen å landet, men dock ingalunda öfverallt, där enligt ofvanstående fullgiltig anledning finnes för deras hållande.

I olikhet mot, hvad fallet är i städerna, förättas dock brandsynerna å landet ofta af därtill ej fullt kompetenta synemän. Härigenom undgår ej så sällan en uppenbar eldsvådeorsak synemännens uppmärksamhet, och ännu mindre kan förväntas, att mera ovanliga felaktigheter upptäckas. Exempelvis må erinras om flera stora kyrkobränder, hvilka under senare åren förekommit, och hvilka med stor sannolikhet härledts från sprickor i värmeledningarnas eldstadsrör. Dessa

brister torde nog hafva kunnat iakttagits och afhjelpats, innan en olycka inträffat, om en noggrann brandsyn egt rum.

§ 1. Denna paragraf torde kunna uteslutas såsom varande alldeles obehöflig.

§ 2. I denna paragraf fastslås högsta vitespåföringar för öfverträdelse af brandordningens föreskrifter till 100 kronor. Detta belopp har numera ej samma betydelse, som då stadgan utfärdades, och fall torde understundom förekomma, då det nu stadgade högsta bötesbeloppet ej har afsedd verkan, hvarför detsamma behöfver höjas.

§ 3. I denna paragraf angifves en hel del saker, om hvilka föreskrifter skola finnas i brandordningen. Då ej alla de här förekommande sakerna hafva med hvarandra sammanhang, torde en klyfning af paragrafen vara väl på sin plats. Åtminstone borde föreskrifterna om sotning afhandlas särskildt, ty denna har föga gemensamt med brandvakt, vattentillgång vid eldsvådor, brand- och lifräddningsredskap, brandstyrka och förtärande vid eldsvåda.

Hvad sotningsföreskrifterna angår, skulle det vara lyckligt, om i brandstadgan äfven intages föreskrift om verksammare kontrollering af det sätt, på hvilket sotningen utfördes, och på hvilket sotarepersonalen i öfrigt fullgjorde sina åligganden. Hvarken polismyndighet eller brandchef kunna i detta afseende utöfva en verksam kontroll. Saken har dock en ganska stor betydelse till förekommande af eldfara. Det vore lyckligt, om städerna kunde länsvis eller på annat sätt öfverenskomma om anställandet af en sotareinspektör. En sådan skulle ock kunna vara städerna till nytta i andra afseenden, såsom vid uppgörande af förslag till brandordningar och till taxor för sotarne samt till yttrande och förslag öfver lämpligheten hos personer, sökande ledigblifna sotarmästarebefattningar.

Hvad rörer brandkår, redskap och förhållanden för eldsläckning, är stadgan mycket väl genomtänkt. Den talar till och med om vattenledning, fastän sådan vid tiden för stadgans tillkomst endast i få städer fanns. Det borde, då stadgan i öfrigt går in i många detaljer i denna paragraf, äfven lämpligen föreskrifvas, att brandordningen skall innehålla uppgift om den vattenkvantitet, som i reservoar städse skall finnas kvar i och för eldsläckningsbehof.

Anmärkningsvärdt är, att uttrycken fast brandkår och brandtelegraf ej nägonstädes i stadgan förekomma. De tyckas hafva varit okända begrepp, då stadgan affattades.

Hela denna paragraf är i behof af omarbetning i ett mera tidsenligt skick, och torde möjlighet härtill finnas, om stadgan gör åtskillnad mellan städer med och utan fast brandkår.

Förutom hvad § 3 anbefaller, skall finnas i brandordning angifvet, torde i stadgan behöfva göras tillägg, att brandordning skall innehålla föreskrifter om *allmänna försigtighetsmått* mot eldfara, såsom t. ex. förbud mot användande af bar eld i stall, bodar, magasin, å vindar eller eljest, där eldfarliga ämnen förvaras, om sättet för förvaring af kol och aska, om upplag af brännbara ämnen i allmänhet samt i synnerhet om upplag af eldfarliga ämnen. Visserligen återfinnas dylika bestämmelser i flertalet brandordningar, men betydelsen af dessa föreskrifter är af den beskaffenhet, att brandstadgan rätteligen bör anbefalla, att de skola i brandordning intagas.

§ 5. Denna paragraf, som handlar om brandchefs åligganden, är uppenbart uteslutande affattad i tanke på, att stads brandsläckningsväsende är ordnad

på grundval af medborgerlig pligt, och att brandcheferna äro tillfälligt utsedde kommunala förtroendemän, hvilkas hufvudsakliga åliggande är att taga befäl vid eldsvådor och öfningar och att vaka öfver, att eldsläckningsredskapen är användbar. Någon häntydan på brandchefs ansvar för fast brandkårs särskilda uppgift, för eldanmälningsanordningarne och på de göromål i afseende å syner, utlåtan- den och iakttaganden i och för trygghet mot eldfara, såsom vid vaktgöring å platser, där eldsvåda är att befara m. m., hvilka i allmänna uppfattningen ingå i en fast aflönad brandchefs åligganden och hvilka mer och mindre fullständigt angifvas i en del brandordningar, därom förekommer ingenting i brandstadgan. Detta är dock af sådan betydelse, att stadgan därom borde föreskrifva i den mån så ske kan. Genom att skilja på städer med och utan fast brandkår möj- liggöres ock i detta afseende att i stadgan införa bestämmelser i dylik riktning.

Enligt gällande brandstadga har brandchef ej ens rättighet, ännu mindre skyl- dighet att öfvervaka efterlefnaden af brandordningen, undantagandes att besig- tiga kommunens och den enskilda brand- och lifräddningsredskap, som skall fin- nas. Det torde dock ligga närmast till hands, att brandchef — i likhet med po- lismyndighet — egnar uppmärksamhet och tillsyn åt allt, som kan utgöra före- mål för brandsyn, särskildt under de tider af året, då ordinarie brandsyn och efterbesigtningar ej hållas, och härvid till polismyndighet anmäla iakttagna bris- ter eller öfverträdelser. Sakens vikt kräfter, att brandstadgan föreskrifver härom. Polismyndighet kan nämligen svårligen direkt vaka öfver efterlefnaden af alla förordningar, som atse eldsäkerheten, och före brandsynerna kan utan svå- righet undanrödjas spåren af begånga olagligheter — t. ex. af provisoriska eld- stadsanordningar i vindsafbalkningar. — alldensund brandsynerna på förhand kungöra, när de äro att förvänta. Är allting godt och väl, då brandsynen går, så kan den, som så vill, sedan utan större fara för, att begånget olagligt och eldfarligt förfaringssätt upptäckes ånyo, begagna sig af detsamma intill tiden för ny brandsyn. En brandchef — särskildt en fast anställd, till hvars åliggande det hör att i allmänhet vaka öfver hvad till eldsäkerhet hör — har bättre än någon annan kännedom om, hvad som i byggnadsordning, brandordning eller el- jest är föreskrifvet i och för trygghet mot eldfara, och besitter han dessutom erforderlig lokalkännedom, hvartför han särskildt är lämplig att vaka öfver eld- säkerheten.

Stadgan innehåller visserligen bestämmelse, att öfver förslag till brandord- ning eller dit hörande stadganden skall, därest ej brandchef själf väckt förslaget, hans yttrande inhemtas, innan ärendet af stadsfullmäktige eller allmänna råd- stugan afgöres, men härtill inskränker sig stadgans föreskrifter. Dock torde det vara på sin plats, att liknande yttrande affordras brandchef at polismyndighet och af byggnadsnämnd öfver allt, som dessa myndigheter föreskrifva eller lemna tillstånd till, då sådant berör frågor, som handla om eldsäkerheten i samhället. I stadgan borde lämpligen föreskrift härom finnas.

En föräldrad bestämmelse i brandstadgan är, att hvarje brandchef skall vaka öfver att namnrullor föras öfver brandstyrkan. I städer med fasta brand- kårer och med öfvade organiserade reserver till desamma kvarstår i allmänhet en medborgerlig skyldighet för stadens manliga befolkning inom vissa ålders- klasser att vid utomordentliga eldsvådor i egenskap af s. k. allmänt brandman- skap eller dylikt biträde vid eldsläckning. Denna styrkan i medelstora städer uppgå till tusentals man, som aldrig undergå någon öfning eller hafva någon

materiel sig tilldelad och som ej tagas i anspråk annat än vid hotande storbrand. Enligt brandstadgans begrepp höra de dock till brandstyrkan, och sålunda skulle de egentligen också rullföras, hvilket väljar stora svårigheter utan att medföra någon den minsta nytta eller hafva någon betydelse. Därför bör denna bestämmelse i brandstadgan ej föreskrivas för städer med godkänd fast brandkår.

§§ 6—10. Dessa paragrafer afhandla ordinarie brandsyner.

Tiden för vårbrandsynen är bestämd till maj och juni månader, sannolikt för att inträffa samtidigt med eldningsterminens slut. Det torde hälsas välkommet, om tiden framflyttades något och i stället bestämdes till april och maj månader, ty under april är tiden för denna syn lämpligare än under juni. Dels har redan i början af juni utflyttning till landet företagits, och dels har vid denna tid eldningen upphört, och blifver det därför svårare för brandsynemännen att om eldstadsförhållandena erhålla de upplysningar, som kunna vara af betydelse.

Brandstadgan föreskrifver, att "alla byggnader" skola vid brandsyn skådas och därvid tillses, att allt blifvit iakttaget, som är föreskrifvet till skydd mot eldfara. Det är dock ej tillräckligt, att "alla byggnader" skådas, ty inom brandsynens område bör och höra undersökning af förhållandena inom andra ställen såsom vid upplag, magasinsgårdar och dylikt. Brandstadgan behöfver därför fullständig, så att brandsynen tilldelas längre räckvidd.

Brandstadgan föreskrifver, att vid brandsyn skall "anmärkas" hvarje befintlig brist. Med uttrycket "anmärka" menas (jämför §§ 9, 15 och 17), att brandsynemännen ega befogenhet underkänna det, de anse vara oriktigt, och förelägga husegare att vidtaga ändring på sätt vid brandsynen bestämmes. Härvid kan lätt hända, att brandsynen omedvetet ingriper i annan myndighets befogenhet. Exempelvis kan vid brandsynen förmärkas, att en brandmur saknas, ehuru den enligt byggnadsordningen bör finnas, att en träbyggnad ej är brädfodrad, ehuru den tid redan förflutit, inom hvilken byggnaden enligt byggnadsordningen skall vara brädklädd, att i ett två våningars trähus vindsrum är inredt i strid mot gällande byggnadsordning m. m. dylikt, men kan gårdsegaren det oaktadt vara i sin fulla rätt, emedan han af byggnadsnämnd kan hafva erhållit anstånd med brandmurens uppförande eller med byggnadens brädfodring, och emedan en byggnad kan vara uppförd, då en äldre byggnadsordning varit gällande, hvilken tillät vindsrums inredande i tvåvåningars trähus. Det skulle kunna tyckas, att besked härom vore möjligt erhålla vid brandsynförrättningen af gårdsegare eller den, som är i hans ställe, men detta låter sig ofta ej göra, ty gårdarne byta egare, och gårdsegarnes ställföreträdare vid brandsynen kunna understundom ej lemna några som helst upplysningar härutinnan, ännu mindre styrka desamma. För att undvika härigenom uppkomna misstag från brandsynens sida, bör byggnadsnämnd eller den, det vederbör, lemna de meddelanden, som behöfva komma till brandsynemännens kännedom, såsom om uppskof med brandmurs uppförande och med träbyggnaders brädfodring, och bör brandstadgan föreskrifva, att så skall ske.

Brandstadgan föreskrifver, att vid brandsyn skall efterses, huruvida föreskrifven redskap finnes och i godt skick underhållas på hvarje ställe, där den enligt brandordningen skall finnas.

Med "redskap" förstås här antagligen såväl lifräddnings- som brandsläckningsredskap, men bör detta i stadgan förtydligas. Det är emellertid ej nog med att vid brandsyn kontrolleras den redskap, som enligt brandordningen skall

finnas, ty dessutom bör å åtskilliga platser finnas annan dylik redskap, som ej i brandordningen är angifven. Hit hör lifräddningsredskap i en del byggnader och hit bör eldsläcknings- och lifräddningsredskap i de gårdar, som hysa eldfarliga inrättningar. Men som brandsynförrättaren ej har sig bekant, hvarest eldfarliga inrättningar äro till finnandes, ej heller hvilka de i och för lifräddning och eldsläckning föreskrifna säkerhetsanordningarna å dylika ställen äro, och som brandsynförrättaren ej heller af brandchefen kan få kännedom härom, då stadgan ej föreskrifver, att meddelande härom skall lemnas till denne, så är brandsynförrättaren ej i stånd att verkställa kontrollen öfver befintligheten och beskaffenheten af den lifräddnings- och brandsläckningsredskap, som i staden skall finnas, och som det ligger i sakens natur, att brandsynen skall utöfva kontroll öfver. Stadgan behöfver därför kompletteras i detta afseende, förslagsvis genom att vederbörande myndighet, som föreskrifver, att särskilda anordningar för lifräddning och eldsläckning skola finnas å vissa gårdar, därom lemnar meddelande till brandchefen, hvilken sedan delgifver desamma till brandsynförrättaren.

Stadgans föreskrift, att brandsynemännen skola, innan de aflägsna sig, lemna husegare eller den, som är i hans ställe, besked om den anmärkta bristen och angående hvad han har att iakttaga, är ofta utförbar och behöfver omredigeras i en mindre bestämd form.

Tillägg. Brandstadgan bör tillförsäkra brandkärerna skydd för sina till brandväsendet hörande elektriska ledningar — såsom telefon och brandtelegraf med hvad därtill hörer — enligt samma grunder, som statens telefon- och telegrafledningarna åtnjuta särskildt, lagligt skydd. Detta har skäl för sig, då det ofta är förenadt med stor svårighet att utröna okynnestilltag mot brandkärrens ledningar, och då följderna af desamma kunna blifva ödesdigra.

Tillägg. Angående inspektion af brandkärerna innehåller brandstadgan ingenting. Det tillkommer ju hvarje stad att genom sin därtill förordnade myndighet göra sig underrättad om, huruvida det, som till brandsläckningsväsendet hör, på bästa sätt skötes, så att detsamma motsvarar de anspråk, som staden anser sig kunna sätta på detsamma.

Kungl Maj:t har emellertid fastställt ett reglemente för Städernas Allmänna Brandstodsbolag, hvilket reglementes § 48 har foljande lydelse: "Angående det sätt, hvarpå vederbörande samhällen handhafva sitt eldsläckningsväsende, låter Styrelsen, så ofta det anses erforderligt, verkställa undersökning genom särskildt ombud eller inspektör." Huru denna undersökning skall tillgå, därom finnes intet antydt i brandstadgan, och detta är ej heller att förvänta, då stadgan är af betydligt äldre datum än Städernas Allmänna Brandstodsbolags reglemente och ej har undergått någon förändring, sedan den fastställdes.

Bolaget, som i denna angelägenhet vändt sig till de resp. Stadsmyndigheterna, har härvid på skillda villkor i olika städer fått rättigheter att i de flesta städerna oförberedt allarmera brandkären någon gång årligen. Följden har emellertid blifvit, att sättet för denna undersöknings hållande understundom ej ansetts vara tillfredsställande, hvarken af brandcheferna eller af brandstodsbolaget. Brandcheferna hafva ansett sig genom tillvägagångssättet kränkta i sin enligt brandstadgan tillerkända rätt, och bolaget anser sig med stöd af sitt reglemente böra tillerkännas en mera oinskränkt rättighet att allarmera städernas brandkärer utan att ens dessförinnan inhemta vederbörande brandchefs medgifvande.

Det vore önskligt om brandstadgan i detta afseende innehölle normerande bestämmelser, så att de former, hvilka vid dylik undersökning böra iakttagas, blifva fullt klargjorda.

Den tid torde måhända ej vara så långt aflägsen, då staten, som nu lemnat garantier på 30 mill. kronor till en stadshypotekskassa, som får drifva sin verksamhet med ett inlånt kapital af intill 300 mill. kronor, skall finna sig föranlåten att själf vaka öfver sättet för brandväsendets skötande i de städer, där byggnadslån från stadshypotekskassan utbekommas.

Byggnadsstadgan. Det är möjligt, att den under utarbetning varande nya byggnadsstadgan kan orsaka ändringar och tillägg till brandstadgan.

Huru önskvärd en snar revision af brandstadgan än är, synes tidpunkten för densammas omarbetande ej vara lämplig förr, än Kungl. Måj:t fastställt ny byggnadsstadga.